

Verslag OZSW Debat Wetenschapsvisie 2025 (23 januari 2015)

De deelnemers aan het OZSW Debat Wetenschapsvisie 2025 hebben op vrijdag 23 januari 2015 te Utrecht hun grote bezorgdheid uitgesproken over de herstructurering van NWO en over de instrumentele benadering van de wetenschap die in de Wetenschapsvisie 2025 overheerst. In de nieuwe plannen lijkt de positie van wetenschappers in de besluitvorming van NWO gemarginaliseerd te worden.

De discussie over de herstructurering van NWO is nog niet ten einde en wordt op meerdere niveau's gevoerd. Bovendien zijn de gevolgen van de herstructurering moeilijk in te schatten zolang de voornemens niet in percentages en/of bedragen zijn uitgedrukt. Tijdens het Debat is daarom voornamelijk over de Nationale Wetenschapsagenda gesproken en over de vraag hoe hierop vanuit de geesteswetenschappen nog zou kunnen worden gereageerd.

Aangezien de Nationale Wetenschapsagenda al eind 2015 dient te zijn opgesteld, lijken er weinig mogelijkheden te bestaan om nog invloed uit te oefenen op de discussie en/of het besluitvormingsproces. Verschillende deelnemers legden er tijdens het Debat de nadruk op dat het belangrijk is voor afzonderlijke wetenschappers om via politieke partijen druk uit te oefenen en om te proberen de besluitvorming bij de Nationale Wetenschapsagenda vanuit een breder perspectief te organiseren. Het betrekken van andere dan de tot nog toe genoemde maatschappelijke organisaties zou één van de speerpunten moeten zijn om de besluitvorming aangaande de Nationale Wetenschapsagenda breder op te zetten, in plaats van alleen vanuit economisch perspectief.

Naast deze algemene punten speelden de volgende thema's tijdens de debatmiddag een belangrijke rol:

1. De vraag of er in het kader van Valorisatie gekozen moet worden tussen een model waarin (a) slechts een bepaald percentage van het onderzoek als maatschappelijk relevant wordt geoordeeld of (b) de notie van maatschappelijke waarde zó wordt verruimd dat het belang van wetenschap ook op andere dan puur economische gronden wordt onderkend. De beperkte invulling van 'wetenschappelijk waarde' past niet goed bij de taakopvatting die wetenschappers zichzelf opleggen.
2. De kwestie dat wetenschap voor een groot deel bestaat uit het uitproberen en testen van theoretische constructen die *indirect* van groot belang kunnen zijn voor maatschappelijke thema's, maar waarvan op een *directe* manier het belang alleen op interne wetenschappelijke of logische gronden kan worden ingezien.
3. Het filosofisch inhoudelijk punt dat wetenschap groeit vanuit een situatie van dissensus, falsificaties en het problematiseren van evidenties, en dat dit in de Wetenschapsvisie 2025 onvoldoende wordt erkend. Ook wordt onvoldoende erkend dat de dynamiek van wetenschap zich niet laat sturen door een consensus tussen maatschappelijke partijen.